

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA | NOVEMBER 2017 | NR 4



WELILES BÄSTA VAL

Tack vare egen mark har Welile skapat ett bra liv

STYRELSEN HAR ORDET

Unga ger hopp i Angola

”Improve what’s good and correct what’s bad”, det var regeringspartiet MPLA:s slogan under årets val i Angola. Landet har nu, för första gången sedan 1979, en ny president. Posten tillföll João Lourenço, en veteran inom partiet. Om Lourenço kan och vill skapa förändring i Angola återstår att se.

Att en förändring är på gång är dock tydligt. Jämfört med de två tidigare valen fortsatte det regerande partiet MPLA:s andel röster att sjunka. Kanske mest intressant var att MPLA förlorade sitt majoritetsfäste i Luanda – landets huvudstad, maktcentrum och MPLA:s politiska fästning under det långa inbördeskriget.

Trots kritik från oppositionen om valfusk, hoppas Afrikagruppernas styrelse att Angola går stärkt ur valet. Våra partnerorganisationer i Angola utbildar unga medborgare i demokratiska rättigheter, säger ifrån när dessa hotas och bygger upp ett civilsamhälle för kommande generationer. Att bevara den energin är nu viktigare än någonsin.

En spekulation till hur MPLA förlorade majoriteten i Luanda bygger på att stadens unga bröt äldre generationers röstmönster. Genom digitala kanaler har denna grupp tillgång till information som MPLA inte kan kontrollera. Till skillnad från sina föräldrar saknar de unga minnen av kriget. De låter sig inte skrämmas av hot om att landet kommer återfalla i krig om MPLA:s ställning utmanas.

Kanske tog helt enkelt Luandas unga MPLA:s slogan till sig: ”Improve what’s good and correct what’s bad”.

Erik Brattström
Styrelseledamot
Afrikagrupperna



FOTO: JOHAN BÄVMAN

Prenumerera på vårt digitala nyhetsbrev, anmäl dig direkt på afrikagrupperna.se eller skicka ett mejl till post@afrikagrupperna.se

Vill du få Agera digitalt?

Mejla till insamling@afrikagrupperna.se



FOTO: MITRA MÄKI

Hälsning
från vår
partner

Med fokus på småbönders självförsörjande

The East Cape Agricultural Research Project, ECARP, grundades 1993 som en reaktion på missförhållanden och rättslöshet vid flera gårdar i Östra Kapprovinsen i Sydafrika. Idag arbetar vi på många olika sätt för att stötta lantarbetare och småskaliga jordbrukare till bättre arbets- och levnadsvillkor. Det kan handla om att hjälpa lantbrukare, arbetare på kommersiella farmar och småskaliga bönder att få egen mark. Framför allt för de sydafrikaner som historiskt sett har missgynnats i sådana frågor. ECARP har också gjort det möjligt för många av dessa bönder att via regeringens reformprogram få tillgång till mark.

Men nu står vi inför flera utmaningar. Regeringens nyliberala jordbruks- och landreformer sätter stor tilltro till storskaliga farmar och villkorar stöd till

småbönder vilket sätter dem i beroendeställning – igen!

Fattigdomen på landsbygden i Östra Kapprovinsen är utbredd och ECARP arbetar även med hur bönderna kan få ut mer av marken bland annat med ekologiska jordbruksmetoder. ECARP stöttar också jordbruksarbetare på kommersiella gårdar och informella bosättningar att få bättre infrastruktur och därmed möjlighet till värdiga arbetsvillkor. En annan viktig del av ECARP:s arbete är forskning och publikationer om trender för hur nyliberala land- och jordbruksreformer påverkar lantbruksarbetare och småskaliga bönders liv.

Lalitha Naidoo
chef för ECARP

AGERA

Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Louise Lindfors
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60
INSAMLING linda.fredricsdotter@afrikagrupperna.se

REDAKTÖR Cecilia Abrahamsson och Ann-Sofie Söderberg
LAYOUT Petra Handin
TRYCK Trydells, november 2017
OMSLAGSBILD Welile Ncanywa. Foto: Mitra Mäki



Vill du engagera dig? Gå in på
www.afrikagrupperna.se/medlem



Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på
www.afrikagrupperna.se.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

Ny president efter kritiserat val

I augusti var det val i Angola och i september svors João Lourenço in som landets nya president. Turerna har dock varit flera, och många anser att den nya presidenten är styrd av landets tidigare president.

I över 40 år har det styrande partiet MPLA haft makten i Angola och José Eduardo dos Santos har varit president sedan 1979. I november förra året handplockade han den tidigare försvarsministern João Lourenço till posten som vicepresident för att därefter godkänna honom som presidentkandidat inför valet i år. Valet är det fjärde sedan införandet av flerpartidemokratien 1992 och det första där en ny president röstades fram.

Före, under och efter valet har kritiska röster höjts, dels mot valprocessen men även mot den orättvisa fördelning av resurser och manipulation av information som skapar en stor social skillnad i det angolanska samhället. Kritikerna tror att

situationen i Angola kommer att förbli densamma i och med att Dos Santos har familjemedlemmar på flera höga samhällsposter. Oppositionspartierna har kritiserat valprocessen och menar att valet kan anses manipulerat eftersom oppositionen bland annat berövats tillgång till media. CASA-CE, ett av de minde partierna angav att 20 av deras observatörer arresterades i Luanda. Även EU ifrågasatte valets validitet, då de nekades att skicka en observatörsdelegation på cirka 200 personer och endast tilläts skicka fyra experter.

Den 8 september lämnade tre angolanska oppositionspartier – UNITA, FNLA och PNS – en begäran till konstitutionella domstolen i Luanda om att valresultatet

skulle upphävas, men domstolen valde att gå på MPLAs linje. Den ansåg att rösträkningen genomförts enligt gällande lagar och regler. Hovrättspresidenten, Rui Ferreira, meddelade att beslutet var bindande, inte går att överklaga och att omröstningen var fri, rättvis och transparent. Nu återstår att se om Dos Santos kommer att styra i det fördolda eller lämna över makten till den nya presidenten.



FAKTA ANGOLA

Huvudstad	Luanda
Statsskick	Republik
Officiellt språk	Portugisiska
Area	1 246 700 km ²
Befolkning	25 831 000*
Befolkningstäthet	20,7 inv./km ²

* 2016 (juli) års uppskattning



FOTO: MITRA MAKI

Angolas nya president återfinns på många valaffischer runt om i landet. Där många trots kritiken mot valet är hoppfulla att Laurencos kommer med förändring.



Snarare än att främja småskaligt jordbruk har FISP satt bönder i en beroendeställning där de inte har råd att lämna programmen. Den här bondgården i Östra Kapprovins är dock oberoende, där bor Welile Ncanywa. Läs mer om honom till höger.

Subventionsprogram som motverkar sina syften

Ungefär 180 miljoner människor i södra Afrika förlitar sig på jordbruk som försörjning. I spåren av den globala matkrisen 2007/2008 som resulterade i höjda priser på mat och jordbruksrelaterade insatsvaror (varor som bönderna behöver i sitt jordbruk) har många regeringar i Afrika infört subventionsprogram som ska främja småskaliga bönder.

Dock har både organisationer som arbetar för bönders rättigheter och de småskaliga bönderna själva ifrågasatt hur väl programmen fyller sitt syfte, och vem som egentligen drar nytta av subventionerna.

En tredjedel av ländernas jordbruksbudgetar bortkastade?

Idén med subventionsprogrammen (Farmer Input Subsidy Programmes, FISP) är att de ska minska produktionskostnaderna för småskaliga bönder genom att de får köpa insatsvaror till subventionerade priser. Tanken är då att fattiga människors ekonomiska utveckling främjas genom att deras jordbruk får högre produktivitet och lägre kostnader. Utifrån dessa ambitiösa

mål spenderar vissa länder ungefär 30 procent av sin jordbruksbudget på program som FISP.

Vem gynnas egentligen?

Trots att programmen pågått i flera år finns inga bevis för att de har gynnat bönder. Istället har de fått omfattande kritik, bland annat för hur de utformats och implementerats:

- Småskaliga bönder har inte involverats i beslut som i högsta grad påverkar deras liv och tillgången till mat i södra Afrika.
- Istället för att ge bönderna makt att själva bestämma över sin mark och matproduktion ses privata, kommersiella aktörer som de enda som kan förbättra jordbrukssektorn.

- Avtalen mellan regeringar och multinationella frö- och kemikalieföretag har i många fall brutit i transparens, vilket väcker frågan vem det egentligen är som gynnas av jordbrukssubventionerna.

Monokulturer och beroendeställning

Ett annat problem är att programmen ofta satsar på monokultur. Det resulterar inte bara i att mångfalden av näring och mat minskar. Det påverkar även markens välmående och bördighet, vilken på lång sikt minskar böndernas produktion. Snarare än att säkerställa böndernas försörjningsmöjligheter har FISP alltså satt bönder i en beroendeställning där de inte har råd att lämna programmen. Det lägger inte grunden till ett motståndskraftigt, ekologiskt hållbart och socialt rättvist jordbruk som motverkar hunger, fattigdom och ojämlikhet.

Istället har programmen kostat pengar som kunnat användas för andra, viktiga områden som exempelvis infrastruktur på landsbygden, tillgången till elektricitet eller utbildningsinsatser.

Att Welile valde självbestämmande har lönat sig

I en ålder av 78 år, efter ett helt yrkesliv som lantarbetare på olika storskaliga farmer, har Welile Ncanywa nu två hektar mark. Just tillgången till egen mark har förändrat hans liv.

Welile växte upp på en farm i Östra Kap i Sydafrika där hans pappa jobbade som lantarbetare. I vuxen ålder började även Welile arbeta på kommersiella storskaliga jordbruk. Under 2006 fick Welile chansen att delta i ett jordreformprogram tillsammans med en grupp jordlösa bönder. De fick alla en bit mark var. Dessutom skulle de få ekonomiskt och tekniskt stöd på villkor att de gick in i ett partnerskap med en storskalig farmägare. Det antogs att farmägaren hade kunskap som bönderna saknade och att partnerskapet skulle hjälpa till att få igång de småskaliga jordbruken. Stödet skulle kanaliseras via farmägaren till bönderna.

Har jobbat nog åt stora farmer

– När jag hörde det blev jag upprörd, utbrister Welile. I hela livet har både jag och min pappa jobbat hårt för vita storskaliga kommersiella farmägare och

det har aldrig gett en anständig levnadsstandard.

Welile vägrade beroende

Welile vägrade att ingå ett partnerskap och fick därför inget stöd. Nu, drygt 10 år senare, är han den enda från gruppen som har ett jordbruk som går att försörja sig på. Han är glad över att han tackade nej till statens stöd, och istället fått nätverk och utbildningar via Afrikagruppernas partnerorganisation, ECARP. På sin mark har Welile byggt ett hus och installerat solpaneler. Han föder upp höns och getter. Welile skrattar och pekar i hönsens riktning.

– Kan ni räkna dem? Jag kan inte! De har blivit för många. Allt detta har jag lyckats skapa med tillgång till mark. Det är omöjligt att räkna dem, säger han och skrattar igen.



Idag har Welile så många höns att han inte kan räkna dem!

FOTO: MITRA MAKI



FOTO: MITRA MAKI

Welile är medlem i en grupp småskaliga bönder, liksom i ett solidaritetsnätverk som bygger upp fröbanker och delar erfarenheter med varandra. Genom Afrikagruppernas partnerorganisation ECARP har de tagit del av utbildningar i ekologiska jordbruksmetoder och fått hjälp att skapa distributionskanaler för att sälja sina produkter.

I skuggan av träden

I förra numret skrev vi om konsekvenserna av det norska företaget Green Resources skogsplanteringar i norra Moçambique.

I slutet av september landade hela moçambiska delegationen i Oslo för möten med Green Resources, Norad (norska motsvarigheten till Sida) och andra beslutsfattare. Resan gick sedan vidare till Stockholm via Göteborg för fler seminarier och möten.

– Resan var viktig. Jag ska berätta för alla när jag kommer hem att jag har levererat vårt budskap. Nu kommer det börja hända saker, folk måste agera, säger Joaquina Viagem, en av bönderna i delegationen.

Under mötet med Green Resources berättade Joaquina tillsammans med Antonio Bolacha och Alifa Aide om hur deras liv har påverkats av planteringarna. Företagets representant var inte insatt i frågan och hänvisade till deras representant i Tanzania. Han lovade dock att ta



Hela delegationen från Moçambique flankerade av ett par representanter från Afrikagrupperna.

med sig frågorna och kritiken. När Agera går till tryck har vi ännu inte fått någon återkoppling.

– Jag är glad att vi kunnat träffa Green Resources på plats i Norge, och inte bara vara hänvisade till företagets representanter i Moçambique, säger Antonio Bolacha.

Läs gärna mer om turnén på vår hemsida!

Var med och utveckla medlemsdemokratin

Var med och bygg vår organisation – kontakta styrelsens organisationsutvecklingsgrupp! Den bevakar medlemmarnas intressen och arbetar strategiskt för att stärka medlemsorganisationen och den demokratiska utvecklingen av Afrika-grupperna. Gruppen är öppen för alla Afrikagruppernas medlemmar som är intresserade av organisationsutveckling.

Varmt välkommen att kontakta Erika Charpentier i styrelsen på: erika.charpentier@afrikagrupperna.se



Gävle Afrikagrupp sprider kunskap!



Hej Irene Eriksson! Ni har satt upp en miniutställning om fokusområdet "mat, mark och frö". Hur kom den till?

Jag använde texter och bilder från Agera och Afrikagruppernas informationsmaterial. Talande bilder är viktigast. I anslutning till utställningen fanns frökort, fröbokmärken och fröarmband till försäljning – det väcker ju också intresse.

På årsmötet i våras pratade Flaída Macheze från UNAC om rätten till land i Moçambique. Vad tog du med dig från den föreläsningen?

Starkast intryck gjorde befolkningens

röster om hur de får många löften och sedan berövas marken och står med tomma händer.

Vad vill du säga till andra som funderar på att engagera sig för rätten till mat, mark och fröer?

Att lära mer! Kunskap är jätteviktig och att sedan föra ut den informationen – det är det jag vill med att ordna utställningar. Det som speciellt väckt mitt intresse, är frågan om rätten till egna fröer – att inte hamna i händerna på multinationella företag.

Få inspiration och träffa andra medlemmar

Lördagen den 9 december är du som medlem välkommen till Göteborg för att lära dig mer om Afrikagrupperna och vårt arbete med Västsahara. Dagen kommer innehålla direktaktioner, filmvisningar och utställningar. På kvällen delas solidaritetspriset ut.

Missa inte denna chans till inspiration och ny kunskap! Vi står för resa och boende, mejla till medlem@afrikagrupperna.se om du vill komma. Hoppas vi ses!

Aktivistfonden



Har du som medlem en idé du vill genomföra? Läs aktivistfondens riktlinjer och fyll i ansökningsformuläret. Nästa ansökan är 14 februari 2018. För mer info se afrikagrupperna.se/medlem eller mejla medlem@afrikagrupperna.se



Julmarknad med schyssta klappar

Har du svårt att hitta på bra julklappar? Kom och besök oss på Schysst jul där vi är med och säljer många fina produkter. Schysst jul är en julmarknad där du finner klappar tillverkade med hänsyn

till människor och miljö. Julmarknaden äger rum 2–3 december i ABF-huset på Sveavägen 41 i Stockholm. Öppettider 10.00–16.00 båda dagarna. Vi ses där!



Beställ kalendern för 2018

I 2018 års kalender visar vi bilder från ett odlingsår i södra Afrika. Vår regionala kommunikatör, Mitra Mäki, har under 2017 besökt olika partnerorganisationer och tagit fantastiska bilder på grödor och skördar.

Här får du se exempel på vad som odlas och ta del av de utmaningar många små-

skaliga lantbrukare står inför under ett år, från första sådden till skörd och lagring av fröer till nästa år.

Vår kalender finns att beställa i vår gåvoshop, www.afrikagrupperna.se/gavoshop



Vill du åka med till Sydafrika i mars 2018?



Medlemsresan till Sydafrika visade sig vara så populär att vi fick arrangera ytterligare en! Grupperna kommer att resa parallellt och i skrivande stund finns fyra platser kvar.

Anmäl dig till bertilh@bredband.net

INSAMLINGSRAPPORT



FOTO: MITRA MAKI

Med din hjälp kan vi fortsätta kampen för lantarbetarnas villkor

Här väntar vintern och kylan runt hörnet. Hos våra partnerorganisationer i södra Afrika går man nu mot varmare tider – våren och sommaren närmar sig.

För medlemmarna i organisationen ECARP i Sydafrika, som du kan läsa om tidigare i detta nummer, innebär det mycket av hårt arbete på fälten och i odlingarna. Med din hjälp kan vi fortsätta ge stöd till dessa lantarbetare och deras kamp för drägliga arbetsvillkor.

I Afrikagruppernas kalender för 2018 får du följa ett odlingsår i södra Afrika. Ta del av några av de utmaningar som småskaliga lantbrukare står inför, men också hur de hittar lösningar för att kunna odla i ett ofta svårt klimat.

Innan vi lämnar 2017 bakom oss ska vi fira jul och i vår gåvoshop hittar du många spännande förslag på julklappar som gör skillnad. Besök den och botanisera bland alla fina produkter. Jag tror du kan hitta flera saker som gläder nära och kära.



Till och med mitten av oktober i år har vi samlat in 6 672 256 kr. Varmt tack för ditt

stöd! Det är tack vare er givare som vi kan fortsätta vårt viktiga arbete.

Linda Fredricsdotter

Insamlingsansvarig stora gåvor

Har du några frågor om Afrikagruppernas insamling får du gärna höra av dig till mig. linda.fredricsdotter@afrikagrupperna.se



Julklappar som gläder fler än mottagaren



Hos oss hittar du många julklappar som gläder familj och vänner, men som också ger arbetstillfällen och bidrar till Afrikagruppernas viktiga arbete. Vi har handgjorda produkter som armband från Namibia, pärlhalsband och frökort från Sydafrika och gåvokort som görs med papper tillverkat av vattenhyacinter. Gå in på vår gåvoshop och se vilka klappar som skulle passa just dina nära. Genom ditt köp är du med och stödjer vår verksamhet och arbetet i södra Afrika. Tusen tack!



[afrikagrupperna.se/
gavoshop](http://afrikagrupperna.se/gavoshop)

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi

stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7 eller Swisha till 90 03 37 7. Ditt bidrag förändrar liv!



WEB afrikagrupperna.se
TWITTER twitter.com/afrikagrupperna
FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna
INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna